

פרוטוקול מס' 4

מישיבת ועדת הכספים

יום ב' כו' שבט תשל"ד - 18.2.74, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הועדה:

י. קרגמן - היו"ר
ע. אמורי
א. אפרת
ש. ארליך
י. בדר
י. בן-מאיר
מ. ברעם
צ. גרשוני
בצ. חלפון
א. מלמד
י. פלומין
ע. פיינרמן
ג. פת
ד. קורן
י. קורפו
א. שוסטק
י. שערי
מ. שחל

מזמנים:

א. גפני - הממונה על החקציבים
ד. וינשל - אגף החקציבים
ע. סיוון - האוצר

מזכיר הועדה: א. קירשנר

היועה"מ לועדה: ד"ר ג. קטרון

היועה"כ לועדה: א.נ. פלוג

קצרנית: מ. איזנברג

הצעת חקציב מספר 3 לשנת הכספים 1973

סדר-היום:

הצעת תקציב (מס' 3) לשנת הכספים 1973

היו"ר י. קרגמן:

אני פותח את הישיבה.
 על סדר-היום של ישיבה זו - הצעת התקציב
 (מס' 3) לשנת הכספים 1973. לא נדון בתקציב הבטחון בהצעת תקציב
 זו בוועדת הכספים. נדון בו בוועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת
 החוץ והבטחון.

מונחות לפניכם שתי חוברות: החוברת הכחולה
 ובה הצעת התקציב (מס' 3) לשנת הכספים 1973, והחוברת הירוקה ובה
 תקציב מגביית החירום. החוברת הירוקה לא נועדה לפרסום. ואבקש להחזירה
 למזכיר הוועדה בתום הישיבה.

עתה נשמע דברי הסבר מפי מר גפני, הממונה
 על התקציבים, על הצעת התקציב.

א. גפני:

אמסור בקצרה תמונה כללית של התקציב המוצע.
 תקציב זה מורכב מ-4 חלקים המהווים קומלקס
 אחד; החלק האחד - תקציב הוצאות נוסף בתחום הבטחון ובתחומים האזרחיים.
 חלקו מופיע בחוברת הכחולה, הכוללת חוק התקציב המוגש למליאת הכנסת,
 וחלקו בחוברת הירוקה, ואלו הן ההוצאות הממוננות על ידי מגביית החירום
 ומועברות על ידי הממשלה לסוכנות. התמונה הכוללת של התקציב כולו,
 אם נתעלם מהחלוקה בין הסוכנות ובין הממשלה, מופיע בחוברת הירוקה
 בעמ' 8. אנו רואים שהתקציב המאושר ברוטו, שהוא צירוף של המופיע בחוברת
 הירוקה והמופיע בחוברת הכחולה, היה 20,777,000,000 לירות. חילקנו
 את התוספת בין התקציב הנוסף להוצאות הקשורות במלחמה ובין ההוצאות
 הקשורות בתחומים האזרחיים. ה. הסכום המיועד להוצאות הקשורות במלחמה
 הוא 10,288,000,000 לירות מופיע בתקציב הבטחון והוא יידון בוועדה
 המשותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון. סכום זה לולל תשלומים
 לחיילים שבחלקם משולמים ישירות על ידי מינהל התשלומים ובחלקם משולמים
 על ידי קרן ההשוואה.

א. שוסטק:

מדוע קרן ההשוואה מופיעה פה?

א. גפני:

קרן ההשוואה משמשת רק כלי ביצוע, כי הממשלה
 הודיעה שלגבי התקופה שבין אוקטובר עד 1 באפריל
 1974 היא מממנת את כל הוצאות שכר המילואים.

א. שוסטק:

בנוסף על כספי קרן ההשוואה?

א. גפני:

קרן ההשוואה פסקה לפעול בתור שכזאת בתמון
 המלחמה ואחריה. בקרן ההשוואה הצטברה
 רוזבה של 100 מליון לירות. ההסכם הוא שהממשלה משלמת בשלב זה את כל
 שכר המילואים. ולקראת 1 באפריל 1974 יתנהל מו"מ עם העסיקים וההסתדרות,
 השותפים לקרן ההשוואה, כיצד נוהגים בעתיד לאור מצב הגיוס, מה יהיה
 גורל הרוזבה ובכמה תשתתף קרן ההשוואה עבור שנת 1973. לכן רשמנו
 כאן את מלוא ההוצאות.

הסכום 10,288,070,000 לירות אינו מופיע,
 במלואו, כי סכום של מיליארד לירות אושר באוקטובר, יחד עם ההחלטה
 על מלווה מלחמה חובה ומרצון. הפירוט יינתן לוועדה המשותפת של ועדת
 הכספים וועדת החוץ.

למימון הוצאות המלחמה יש סכום נוסף של 250 מליון לירות על ידי קמוצים בתקציב האזרחי, שהממשלה אשרה והם הובא לפני ועדת הכספים.

תקציב ^{מדד} הבטחון שהיה בתקציב המקורי 6,175,000,000 לירות, גדל ב-10,288,070,000 לירות, והוא מגיע בתקציב שלפניכם ל - 16,385,400,000 לירות. והוא כולל, כפי שהוסבר לוועדה, רק חלק מההוצאות הנובעות מהמלחמה. בתקציב לשנת 1974 שיונח על שולחן הכנסת בעוד חודש ימים, יופיע עוד חלק ובתקציב שלאחריו יופיע עוד חלק, בהתאם לביצוע ההחלטות שנתקבלו בעניין זה.

עד כאן על תקציב הבטחון. יתר הפרטים יוצגו בוועדה המשותפת של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון.

אנחנו באגף התקציבים עוד בחודש ספטמבר הכינונו הצעת תקציב נוסף בסך 2 מיליארד לירות, כדי להביאה לכנסת תוך זמן קצר. חשבנו שהממשלה החדשה, שתקום אחרי הבחירות, שהיו אמורות להתקיים באוקטובר, תגיש הצעת תקציב נוסף בנובמבר. רוב ההוצאות בתקציב הנוסף אין להן קשר למלחמה. בחלקן הן תשובות לפיגורים שנוצרו, והן:

131,180,000 לירות מענק לרשויות המקומיות, ללא קשר עם המלחמה; 1,180,000 לירות הוצאה מועברת לרשויות המקומיות; 22 מליון לירות לחנוך; 320 מליון לירות לסובסידיות. אנו נציע עכשו הפחתה בסעיף זה, בעקבות החלטה על אי-העלאת תקציב הסובסידיות.

י. בדר: היתה החלטה על אי-העלאת הסובסידיות?

א. גפני: כן, היתה החלטת ממשלה על אי-העלאת הסובסידיות, שדווח עליה לכנסת. והתוצאה היא שבתקציב לשנת 1973 יופחת הסכום בסעיף הסובסידיות ויועבר לסעיף מקדמה על חשבון חוספת היוקר לעובדי המדינה. הכינונו מכתב ובו פירוט השנויים, והוא יובא לוועדת הכספים.

32 מליון לירות לקליטת עלייה. ואתם יודעים שגם בחקופת המלחמה נמשכה העלייה.

א. שוסטק: הסכום מיועד למשרד הקליטה או לצרכי קליטה?

א. גפני: ברובן אלו הן פעולות של משרד הקליטה ובחלקן פעולות המתבצעות על ידי הסוכנות מתקציב מגביית החירום.

3,5 מליון לירות למשרד העבודה;

3,450,000 לירות למשרד הסעד. וסכום זה מיועד להגדלת תמיכות הסעד בהתאם לגידול במדד יוקר המחיה, ותוספת לשירותי סעד ספציפיים;

36,500,000 לירות לגימלאות לנכסי הנאצים, כחוצאה מהשנויים שחלו בתקנות;

45,100,000 לירות לביטוח הלאומי, כולל הפצוי למיעוטי הכנסה, פצוי שניתן לאחר קיצוץ הסובסידיות בנובמבר;

680,000,000 לירות לחשלום חובות;

54,000,000 לירות למשרד הבריאות להעלאת התמיכות בקופת חולים כתוצאה מהתייקרות יום האשפוז;

85 מליון לירות למשרד המסחר והתעשייה.
בעקבות המלחמה ובעיות מטבע חוץ, חקופה מסויימת נמנע מהבנק לפיתוח התעשייה להוציא אמיסיות שתוכננו ואושרו בארץ ובחוץ-לארץ. לכן נאלצנו באופן זמני להשלים מקור זה שהיה בו פיגור.

30. מליון לירות למשרד החקלאות. היה הסדר עם הסוכנות, שתיקח הלוואות עבור מחלקת ההתיישבות לביסוס ההתיישבות. עם הגידול בהכנסות מהמגביה, החלטנו לתקציב סכום זה ולהמנע מלקיחת הלוואות.

517 מליון לירות תקציבים מיוחדים.
סעיף התקציבים המיוחדים - לידיעת חברי הועדה החדשים - לפי החוק הוא סעיף של רזרבה תקציבית המיועדת לנושאים שהממשלה רשאית לשחרר אותם לפעולה רק לאחר אישור ועדת הכספים. חלקו המכריע של הסעיף מיועד להפרשי שכר בהתאם להסכמי השכר שנחתמו. לאחר שנחתמו הסכמי השכר החדשים, עשינו חשבון מאומדן והגענו לסכום של 400 מליון לירות מעבר למה שהיה משוריין למטרה זו בתקציב המקורי. 400 מליון לירות מיועדים אפוא להפרשי שכר, כולל הפרשי שכר רטרואקטיביים למורים, מהנדסים ועובדים אחרים.

הממשלה הוציאה השנה הוצאות בתחום הבטחון, שלא במקובל בשנים קודמות, לפני שחוק התקציב הובא בפני הועדה. השנה בגלל המלחמה הוצאו הוצאות בממדים גדולים. ואני חושב שחבר הכנסת בדר לא ימח נגד הוצאות אלו.

חלקו השני של הסעיף תקציבים מיוחדים הוא 129 מליון לירות להוצאות חירום אזרחיות הידועות לנו. עדיין לא הוגשו כל הפירוטים. בעיקרן אלו הן תכניות להקמת מקלטים, חדרי בטחון ומיגון בישובי רמת הגולן ובישובים שבטוח טילי האוייב. הצבא כבר הכין תכנית בנושא זה. הצבא בנושא זה הוא רק גורם מנחה. הוצאה זו איננה חלק מתקציבו. אנו משריינים למטרה זו סכום שכבר ידוע לנו שיוצא, ואת התכנית נביא לוועדת הכספים תוך החודש הקרוב.

קראתם בעתונים כאילו גנזה הממשלה את תכנית הקימוצים בסך 50 מליון לירות. כזכור לחברי הועדה היתה המלצה של ועדת שרים בראשותו של השר גבתי לקצץ 50 מליון לירות. הפחתנו 50 מליון לירות מסעיף תקציבים מיוחדים. היות ולא היתה החלטת ממשלה, אמרנו שניקח על עצמנו סכום זה ואז שהממשלה תקמץ סכום זה או שהמשרדים יספגו סכום זה, ובלבד שבאחת משתי הדרכים נבצע קיצוץ זה. בינתיים החליטה הממשלה על קיצוץ של 30 מליון לירות. המשרדים מגישים עתה את הפירוט. על כל פנים אנחנו עכבנו הוצאות ויהיה חסכון בסכום זה.

בסיכום, אנו מגיעים לתקציב של 33,8 מיליארד לירות תקציב אמתי הכולל הוצאות העוברות את הסוכנות היהודית, כאשר 80% מהגידול שחל בתקציב הוא בתקציב הבטחון, כ-2,7 מיליארד לירות לכיסוי התייקרויות שחלו מעבר למתוכנן בתקציב, וחלק נכבד מיועד לשיכון ולעידוד הייצוא. בסעיף עידוד הייצוא בא הסכום לכיסוי החלטה על הגדלת תמריץ הייצוא. אפשר להגיד שגם סעיף זה קשור בהתייקרויות, כי החלטה על העלאת התמריץ באה לשם שמירה על רווחיות הייצוא.

זוהי התמונה הכללית של התקציב. ועתה אני מציע לעבור לעמוד 7 בחוברת הירוקה בו מוצג באופן מרוכז ובהיר התקציב כולו. סך הכל התקציב המתוקן הוא 33,8 מיליארד לירות; מתוכם 32,340,000,000 לירות זו החוברת הכחולה, דהיינו תקציב הממשלה, ו-1,459,150,000 סכום גדול שלא היה כמוהו, ממגביה החירום שמאושר על ידי ועדת הכספים ומועבר לסוכנות היהודית. איך השגנו את הגידול

מ-750 מליון לירות ל-1,5 מיליארד לירות? - על ידי העברת 709 מליון לירות. בזה אין שום דבר להוצאות מלחמה, כי תקציב מגביל החירום אינו יכול לסטות הוצאות מלחמה. 548 מליון לירות מתקציב התקציב הנוסף הועברו לסוכנות היהודית. ו-161 מליון לירות הועברו מתוך הסעיפים שהיו כלולים בתקציב הממשלה לסוכנות היהודית; מזה - 128 מליון לירות לחנוך גבוה, 18,5 מליון לירות הטבות סוציאליות, 14,6 מליון לירות למינהל קליטת הסטודנטים. מי שהביע חשש שמקצבים בחנוך הגבוה, הטבות סוציאליות וקליטה, יכול להווכח שאין בסעיפים אלה שום קיצוץ אלא רק העברת מימון.

היו"ר י. קרגמן:

אני מודה למר גפני.
ועתה נעבור על סעיפי ההוצאה.

צ. גרשוני:

במסגרת איזה סעיף נדון על חסכון בהוצאות הממשלה?

היו"ר י. קרגמן:

ב-18 במרס תונח על שולחן הכנסת הצעת התקציב לשנת 1974/75 ואז אפשר יהיה לדון על הצעות לחסכון בתקציב. אי אפשר לדון על חסכון לגבי תקציב שהוצא.

ח. קורפו:

ידוע שבזמן המלחמה לא פעלו המשרדים במלוא היקפם. היכן מחבטא החסכון במשרדים כתוצאה מכך?

מכך?

א. גפני:

יש קצוץ של 250 מליון לירות בתקציב הפיתוח שהובא לפני ועדת הכספים של הכנסת השביעית. הסברתי שהקיצוץ נובע מהקפאת פעולות. לעומת זאת כתוצאה מזרימת עולים התרנו למשרד השיכון לרכוש דירות לעולים.

ח. קורפו:

זאת אומרת שהקיצוץ הוא פיקטיבי.

א. גפני:

לא. בתחום הבנייה לא היה חסכון כתוצאה מאי-ביצוע תכניות בגלל המלחמה. אמרתי לוועדה שזה יעלה לנו ברכישת דירות לעולים. ועכשו אנו מביאים תקציב נוסף לרכישת דירות. קיצוץ של 30 מליון לירות בתקציב המשרדים הוא משמעותי. וקיצוץ של 30 מליון לירות בחודשים האחרונים של שנת התקציב, הוא דבר קשה ביותר, והוא מעורר מהומות במשרדים; להרחיב פעולות קל מאד. לקצץ במערכת קיימת ופועלת - קשה מאד.

י. פלומיין:

אני רוצה לחזור לנושא של התקציב הנוסף בסך 2 מיליארד לירות שאמור היה להיות מוגש והוכן עוד בספטמבר 1973, והוא מהווה 10 אחוזים מהתקציב המקורי. מתי התחלתם להכין תקציב נוסף זה? והאם אין העובדה שהחל משנת 1966 האוצר מגיש תקציב נוסף כל שנה אינה מלמדת על אחת משתיים: או שהערכות הבסיסיות אינן מדוייקות, או שמהו טעון תיקון?

א. גפני:

התחלנו להכין את הצעת התקציב הנוסף באוגוסט-ספטמבר 1973. לדעתי - וזו דעתי האישית, אם הממשלה פועלת בדרך של הגשת תקציב נוסף - ובשנות אינפלציה במיוחד יש להניח שתקציב נוסף דרוש כל שנה - זה עדיף על פני ניפוח התקציב בעת הגשתו. אני אומר זאת על יסוד שיחות עם אנשי תקציבים במדינות רבות. באנגליה לא היה מקובל התקציב הנוסף והם סבלו מכך קשות. שני סוגי דברים עלולים להביא לתקציב נוסף; האחד - עליית מחירים מעב רלציוני. רצוי מאד לחזות עליית מחירים מדוייקת, אבל - - -

י. פלומיין:

600 מליון לירות טעות בהערכת ההכנסות ממלוות פנים.

א. גפני:

זו איננה טעות בהערכה. ההחלטה לעבור ממלוות קצרי מועד למלוות צמודים חייבה תקציב של 400 מליון לירות בגלל אופי הנושא. אני חושב שממשלה דינמית המטפלת בבעיות המתעוררות במדינה, איך פסול בכך שהיא מחליטה באמצע שנת התקציב ללכת לתכנית כמו התכנית "שלוש פלוס" - פתרון בעיית משכנות העוני בתחום השיכון. נניח שכל החכמים לא העלו במחשבתם תכנית זו קודם ורק באוגוסט היו מוכנים להפעיל תכנית זו. האם צריכה הממשלה להשהות ביצוע תכנית כזאת עד להגשת התקציב הבא?

י. בדר:

הגשת תקציב נוסף שלא במועד שנקבע, יש בה פסול. קיימנו דיון בוועדה בשאלת מועד הגשת התקציב הנוסף, וסוכם - גם על דעת האוצר ומבקר המדינה - שחודש ספטמבר הוא המועד. נוח לפעמים לשכוח דבר זה. אבל אני חושב שאין שום סיבה לשכוח זאת. התקציב הנוסף הוגש רק עכשו. לא היתה שום סיבה להשהות הגשת התקציב הנוסף.

ממשלה שיודע להכריז שהיא עושה הפרדה כוחות ולמעשה עושה נסיגה; ממשלה ששר החוץ שלה מכריז שהיה מדינה פלשתינאית על שתי גדות הירדן; ממשלה שהודיעה על חלוקת רמת הגולן, - ממשלה זו אינה יכולה להגיד שלא יכולה היתה להגיש תקציב נוסף בזמן. אין לכך שום הצדקה, כי הממשלה פעלה באופן מלא ביותר.

כאשר אני רואה בתקציב הנוסף סעיף תקציביים מיוחדים בחודש פברואר, זה מגוחך, כיוון שבפברואר צריכה הממשלה לדעת מה היא מוכרחה להוציא עד סוף מרס. והחוק אומר שאי אפשר להוציא כספים מהתקציבים המיוחדים לפני החלטת ועדת הכספים. אני חושב ש-90% מהתקציב הנוסף כבר הוצאו. עכשו מבקשים מאתנו לאשר תקציב נוסף זה?

אני שאלתי בזמנו בוועדת הכספים, איפה חלוקת המיליארד לירות לתקציב בטחון שהוחלט עליו לפני 4 חדשים? למשרד הבטחון היה בקופה מיליארד לירות ועדיין לא הוציאו אותו.

בתקציב זה יש שני חלקים: תקציב הבטחון ושאר התקציבים. תקציב בטחון זה הוא תקציב בטחון מסוג חדש. בדרך כלל תקציב הבטחון צריך לענות על הצרכים של הבטחון. ואילו תקציב זה בחלקו דורש מהעם שישלם את ההפסד הכספי והחמרי, כמו שהוא נושא בכל התוצאות של המחל, ואני אינני יודע מדוע העם הזה צריך לשלם זאת. שישלמו אלה שהם האחראים למחל.

אני חושב שאנו צריכים לדון באומדן ההכנסות של התקציב הנוסף. היום נקרא אומדן ההכנסות אומדן התקבולים. מאז הוכנס מושג זה של תקבולים במקום הכנסות, אינה קיימת אפילו הפיקציה של תקציב מאוזן.

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הוצאות חירום אזרחיות - 218,070,000 לירות.

א. גפני:

הוצאות החירום האזרחיות, למרות שהן בידי המשרדים, ריכזנו אותן יחד והעברנו אותן למשרדים בדרך של פלוס ומינוס. משרד האוצר - ועדת מלווה מלחמה מרצון - 550,000 לירותם. אחם יודעים שעד היום הכניס המלווה מרצון כמיליארד לירות. לצורך זה הוקמה ועדה צבורית, שתחילה עמד בראשה רב-אלוף (מיל) רבין ואחר כך החליף אותו בהצלחה רבה מר סוזאייב. הועדה כולה עשתה עבודה מצויינת. לועדה זו יש הוצאות, כי הוקמו ועדות מקומיות ונעשתה פעולת פרסום.

האם כל הסכום הוצא?

א. שוטסק:

א. גפני: הם קבלו תקציב. כמה יוציאו, נדע באפריל. ההוצאות כוללות טפסים, דואר, פרסום מודעות וכרזות. הועדה פועלת בלי שכר, והמנגנון הוא של האוצר.

י. בדר: מדוע אין בהצעת התקציב פירוט ההוצאות?

א. גפני: יש פירוט של ההוצאות לדואר, טלפונים, פרסום וכו'. אבל אנו מוכנים להמציא את הפירוט בכתב.

הסעיף הבא - תשלום נזקי מלחמה לדרוזים ברמת הגולן - 3 מליון לירות. היו נפגעים בהפגזות ובהפצצות של כפרי הדרוזים ברמת הגולן. הם אינם מבוטחים בקרן הארנונה. הוחלט לפצות אותם לפי הכללים הנהוגים במסגרת קרן הארנונה.

ע. פיינרמן: אני מברך על ההחלטה שהביאה להכנסת סעיף זה. אבל רצוני לשאול: האם אחרי שביצעו את ההחלטה דאגו לכך, שמכאן ואילך הדרוזים בכפרי רמת הגולן יהיו מבוטחים במסגרת קרן הארנונה, כמו כל אזרחי המדינה?

לפי איזה קריטריונים נעשה התשלום?

א. גפני: הדבר נעשה לפי הקריטריונים הנהוגים לגבי קרן הארנונה. כדי לבטח חושבי כפרי הדרוזים ברמת הגולן, אני סבור שדרוש תיקון בחוק. אני מוכן לבדוק את השאלה. נדמה לי שסוכם על הסדר בטוח בתוקף צו של מושל רמת הגולן. אבל בישיבה הבאה נביא אינפורמציה מדוייקת.

י. בדר: כידוע אזרח יהודי שלא ביטח רכושו, אם ניזוק רכושו קיבל פצוי בשעוה של 50% בלבד. אני רוצה לדעת האם שילמתם לדרוזים ברמת הגולן 100 אחוז או חמשים אחוז.

הי"ר י. קרגמן: יש הבדל בין מי שחייב במס ואינו משלם, ובין מי שלא היה חייב במס.

י. בדר: הכנסנו סעיף מיוחד לגבי נזקי מלחמה שנגרמו בחו"ל.

הי"ר י. קרגמן: סעיף זה אינו חל על אוכלוסיה זו.

ע. פיינרמן: אתה רוצה שיקבע שרמת הגולן היא "חוץ לארץ", חבר הכנסת בדר?

הי"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הבא - משרד המשטרה - 2,380,000 לירות.

א. גפני: אלו הן הוצאות מיוחדות של המלחמה. כתוצאה מגיוס מוגבר וריתוק השוטרים והסוהרים היו הוצאות לכלכלת שוטרים, סוללות, דלק לכלי רכב ושיט, שכירת כלי רכב ושיט, ציוד מטבחים וחדרי אוכל. יש לציין שהשוטרים והסוהרים עבדו ללא תשלום נוסף. זה היה גיוס חירום והם לא העלו תביעות לשכר נוסף.

י. בדר: עם כל הכבוד, אני מבקש לשמור על הנהג. יש רובריקה "התקציב המאושר לשנת הכספים 1973". אני רוצה לדעת מה היה התקציב המקורי בסעיף זה.

א. גפני: זה סעיף מיוחד לשעת חירום. לא היה סעיף כזה בתקציב המאושר לשנת הכספים 1973.

י. בדר: עד היום לא הוצאנו סכום זה?

א. גפני: הוצאנו. הודעתי שהוצאות ללשעת חירום נעשו.

היו"ר י. קרגמן: אנו עוברים לסעיף הבא - מענק לרשויות המקומיות - 35 מליון לירות.

י. בדר: מה הם הקריטריונים לחלוקת המענק בין הרשויות המקומיות?

א. גפני: דברי ההסבר מופיעים בעמ' 34 של החוברת הכחולה. סכום זה הוא חלק מהוצאות החירום האזרחיות. אנן לו קשר למענק הכללי לרשויות המקומיות המופיע בתקציב הרגיל, שגם לו אנו מוסיפים 130 מליון לירות.

י. בדר: מי קיבל את המענק?

א. גפני: החלוקה נעשתה ללא קשר למפתחות המקובלים לחלוקת מענקים שונים, אלא לפי הוצאות החירום פרופר. נעשתה עבודה מרובה ויש תיק שלם שאני מוכן להמציאו לוועדה. הרשויות המקומיות קיימו שירותי מל"ח בתחומי שיפוטן, והן הוציאו הוצאות שאינן קיימות בתקציביהן הרגילים.

25 מתוך 35 מליון לירות הוצאו לשירותים שאינן בתחום טיפולן השוטף של הרשויות המקומיות - אספקת מלאי מזון לחנויות, אספקת דלק וכד'. יש רשימה מפורטת של ההוצאות של כל רשות מקומית. היא עברה בקורת של הממונה על המחוז של משרד הפנים. היא הועברה אלינו על ידי משרד הפנים פלווה בחודת דעת של רשות מל"ח.

10 מליון לירות הנותרים מתחלקים כך:
לשיפור המקלטים בחזית הצפון, כולל אספקת מים וחשמל, סידורי ביוב, אספקת ויהוט וציוד מיוחד כגון מיטות, ציוד עזרה ראשונה וכד' - 5 מליון לירות; למתקנים להג"א ברשויות המקומיות ולהשלמת בנייתם של מרכזי בקרה להפעלת מערך הג"א - 1 מליון לירות; לציוד חיוני לפי התקנים שאישרו ועדת מל"ח מוסמכות, מיוד שנועד לספק שירותים חיוניים - 4 מליון לירות.

כל זה לפי רשימות מפורטות של כל הרשות מקומית. הרשימות שהוגשו לנו על ידי משרד הפנים מסתכמות לא ב-35 מליון לירות אלא ב-70 מליון לירות. אבל אנו הערכנו יחד עם משרד הפנים מה שבוצע ומתבצע בפועל, וסכום זה הוכנס כאן. סכומים נוספים יוכנסו בתקציב לשנת 1974.

י. פלומיך: כחבר ועדת מל"ח יש לי שאלה לגבי ה-25 מליון לירות לשירותי אספקה לחנויות. ידוע לי שסיטונאים ומובילים שילמו חלק גדול מהוצאות הרכב שקבלו. אם זה מימון ביניים, הכסף הזה היה צריך לחזור לאוצר.

א. גפני: גם כאשר ההכנסה חוזרת, אנו חייבים לתקצב אותה.

י. פלומיך: איפה זה מופיע בהכנסה?

א. גפני: יש הכנסות ממכירות הנמצאות אצל החשב הכללי. ביקשתי שיביאו לי פירוט ההוצאות, וכאשר

יובא הפירוט אוכל להשיב.

אנו עוברים לסעיף הבא : בריאות -

היו"ר י. קרגמן:
10,800,000 לירות.

לאיזה שירותים הכוונה בסעיף "פיתוח שירותים"?

י. בדר:

הפעלת מטות נוספות ושירותי מרפאה אשר
נועדו להנחך מאוחר יותר, וכך מתן שירותים
מיוחדים לטיפול בפצועי מלחמה.

א. גפני:

סעיף חידוש רמות מלאי, תרופות וציוד רפואי
מיועד רק לבתי החולים הממשלתיים?

י. בדר:

יש לנו הסדר לגבי מלאי חירום של תרופות.
מלאי החירום מוחזק על ידי הממשלה וקופת
חולים במימון משותף. על כל פנים זה חלקנו.

א. גפני:

מהו החלק של קופת חולים?

י. בדר:

משרד הבריאות בהתאם לתקנות מ"ח הוא ראשון
אשפוז עליונה. הוא מוציא את התקציב לפי
הקריטריונים של רמות המלאי, והוא היה צריך לעדכן רמות המלאי. זה
החלק שהוא יכול להוציא עד 1.4.74. אם אתה רוצה יותר פרטים, אני
מציג שהועדה תזמין את מנכ"ל משרד הבריאות.

א. גפני:

מהו הסעיף חמיכה במגן דוד אדום?

י. בדר:

למגן דוד אדום היו הוצאות לכווננות מיוחדת.
הוא קיבל הוראה להפסיק את מגביותיו בארץ
ובחו"ל. בחו"ל הופעלה מגבית מיוחדת והסוכנות החליטה להפסיק כל
המגביות האחרות. מגן דוד אדם הגיש חשבון של הפסד הכנסה העולה
על 3 מליון לירות. סכום זה ניתן כמקדמה על חשבון קביעה שתהיה לגבי
הפסד ההכנסות שלו.

א. גפני:

משרד הבטחון משלם בעד אשפוז חיילים בבתי
חולים?

ח. קורפו:

כן.

א. גפני:

זה מופיע בתקציב הבטחון.

ח. קורפו:

ההוצאות מופיעות כאן. והן אינן מופיעות
פעמים. בתקציב הבטחון המפורט חראה שהוצאות

א. גפני:

אלו אינן מופיעות.

אנו עוברים לסעיף הבא : החבורה - 14 מליון
לירות.

היו"ר י. קרגמן:

דברי ההסבר מופיעים בעמ' 35 :

א. גפני:

"מערך מ"ח בתחום החבורה הופעל מ-6 באוקטובר
1973. על פי התקנות לשעת חירום בעל רכב שרכבו
מגוייס מקבל תשלום קובע לכל יום גיוס בהתאם לסוג הרכב ומשקלו הכולל
המוחר. כמו כן מקבל כל נהג סכום קבוע לכל יום גיוס. עבור הובלות
שנעשו במסגרת מ"ח נגבו הכנסות בהתאם לחעריף מאושר.

הסדר זה היה בחוקף מיום 6.10.73 ועד ליום
6.11.73. החל מתאריך זה עבר מערך מ"ח החבורה לשיטת הפעלה מסחרית.
הרכב שוחרר והוקצה ל-42 משרדי תובלה הפועלים בצורה מסחרית, וההובלות
נקבעות בהתאם לקדימויות שקובע משרד המסחר והתעשייה.

אומדן ההוצאה לתקופה 6.10.73 עד 6.11.73
מסתכם ב-15 מליון לירות. אומדן ההכנסות לתקופה זו הוא כ-6 מליון ל"י.

בשלב זה אין עדיין חשבונות סופיים.
אם יהיה צורך ישולמו סכומים נוספים מתקציבים מיוחדים."

אחם יודעים שהיו קשיים בהפעלת מערך התחבורה. כמי שהיה מעורב בנסיונות למצוא פתרונות לבעיות שהתעוררו, אני יכול להגיד שהבעיה היסודית היתה ששמונים אחוז מכלי הרכב היו מגוייסיים. המערך ההמטוכנן פעל בסדר שבועיים, שלושה וארבעה שבועות. בזמן הלחימה לא היו בעיות של אספקה. הוקצבו מספיק כלי רכב להעביר אספקה מהמחסנים לחנויות. החנויות היו מלאות. תחנות הדלק קבלו דלק. בלילה הראשון של המלחמה ראינו שעלול להיות מחסור בתחנות הדלק וטיפלנו מייד בשחרור 6 מיכליות דלק. הקושי היה בנובמבר, כאשר צריך היה להעביר כמויות גדולות יותר של מוצרים מהנמלים, כאשר בחקלאות התחילה עונת הזריעה ועונת הקטיף ומערכת הצרכנים הלכה וגדלה עם התאוששות המשק. לכן הופעל בנובמבר הסדר ההפעלה המסחרית. ומתברר שכאשר העניין פועל במסגרת השוק החפשי הוא הרבה יותר יעיל וטוב. כאשר הוא מופעל על ידי הכוונה מלמעלה יש בו אלמנט של אי-יעילות, פיגור ואחור.

הפתרון הנכון הוא זה שאנו הולכים לקראתו עכשו. הצבא, בתכנון המשימות החדשות שלו, עומד להפעיל מערכת מחסני חירום של 4000 משאיות. היו מחשבות להקים מחסנים כאלה בעבר, אבל זה צריך היה להתבטא בהוצאה של 200 מליון דולר. בהערכות שהיו, גם רשות מ"ח היתה סבורה שאין צורך להוציא הוצאה זו. והיא פעלה על פי מערך גיוס של 80 אחוז מכלי הרכב. אם יהיו 4000 משאיות במחסני הצבא, זה אומר ש-50%-40 משאיות לא יגוייסו. הצבא יפעיל את המשאיות שתעמודנה לרשותו. ורשות מ"ח תוכל להיות גורם יותר מכוון וחדאג להבטחת אספקת מצרכים חיוניים.

א. אפרת: מהו המיכניזם שהביא לכך שההוצאה היתה 15 מליון לירות וההכנסה - 6 מליון לירות?

ד. וינשל: הטכניקה היא פשוטה. יש הפרדה בין ההוצאה ובין ההכנסה מבחינה זו שהנהג ובעל הרכב המגוייס מקבל תשלום לפי יום עבודה, בין אם הוא עובד ובין אם לאו. ההתייצבות שלו במשרד מ"ח מזכה אותו בתשלום. לעומת זאת מי שקיבל את השירות שילם למ"ח לפי התעריף שנקבע מראש עוד לפני המלחמה.

א. אפרת: האם זה חושב מראש להפסד כה גדול?

א. גפני: לא.

א. אפרת: שילמנו 9 מליון לירות לאנשים שהתעשרו מכך ולמעשה קבלו הובלה חינם.

ד. וינשל: הלקוחות שילמו לפי התעריפים שהיו נהוגים ערב המלחמה. הלקוחות לא הרוויחו. הם שילמו לפי התעריכים שהיו קיימים.

י. כדר: האוצר הפסיד בנושא זה 9 מליון לירות, דהיינו 60%. האם היה קושי לקבל מהאינטרסנטים שהיו בדרך כלל חברות תובלה פרטיות, מה עלה השירות? אני חושב שצריך להעביר נושא זה למבקר המדינה. אילו היו מפסידים מליון או שנים בשעת חירום - נ"חא.

מ. ברעם: אילו היה מחסור באספקה, היית נואם נאום הפוך.

י. שערי: ברצוני לשאול:

א. באיזו מידה יש עדיין תפקידים לרשות

מ"ח?

ב. האם המשאיות שהובאו בזמן האחרון מכסות כל הביקוש למשאיות להובלת פרי הדר?

אני חושב שיש מקום לבדיקה הפעלת רשות
מל"ח. אני חושב שיש מה ללמוד מהדברים שפעלו בסדר ויש מה ללמוד
מהדברים שלא פעלו בסדר.

י. פלומיץ:

אין זה מדויק לומר שהסוחרים הרוויחו
בנושא ההובלה. חלקם הרוויחו וחלקם הפסידו.
יש קמיונאים שצרכים היו לשכור רכב להובלת המצרכים ולא יכלו לגלגל
מחיר ההובלה על המוצר, כי היה פיקוח על המחירים. מצד שני היו
סקרים שסוחרים ומשווקים הרוויחו, כמו תנובה. ואני חושב שנושא זה
טעון בדיקה.

נושא אחר המחייב בדיקה הוא השבתת כלי רכב
בעתודה מעבר לצרכים שהיו דרושים, בליחוד אחרי הפסקת האש. לא היה פיקוח
על בעלי משאיות. כאשר עבדו במל"ח עשו נסיעה אחת בעוד שבדרך כלל הם
עושים שתי נסיעות ויותר. אינני יודע בפני איזה פורום אפשר להביא
נושא זה.

א. גפני:

משרד התחבורה.

ע. פינרמן:

אין טעות גדולה מההנחה שמקבלי שירות ממל"ח
שילמו מחיר זול. הם שילמו מחיר גבוה מאד.
הובלת חערוכת עלתה במקרים מסויימים ב-10 אחוז ובמקרים אחרים עד
20% על מה שעלתה הובלה זו לפני המלחמה.

ממה נובע ההפסד? מל"ח שילמה לבעלי משאיות
לפי יום גיוס המכונית, בין אם עבדה ובין אם לאו, בין אם עשתה הובלה
אחת באותו יום או שתי הובלות. התוצאה הייתה שמכוניות רבות היו
מקולקלות ולא היה מי שיתקן אותן. משאיות עשו רק הובלה אחת.
היו בעיות של פריקה וטעינה. המכוניות נוצלו בחלק קטן מהקפסטי שלהן.

מכאן אני מגיע למסקנה ששיטת ההפעלה
הארצית הוכיחה עצמה כללתי מתאימה, לפחות מבחינה כספית. מבחינת
הבטחת אספקת מצרכים חיוניים לאוכלוסייה אולי הוכיחה את עצמה.

ח. קורפו:

אני מבין שהפסד של 9 מליון לירות נגבם
בתקופה שלא היה הסדר של הפעלה מסחרית.

א. גפני:

ההפעלה המסחרית באה כשיטה יותר יעילה,
אם כי עדיין אין היא היעילה ביותר.
אני רוצה לחזור ולומר: רשות מל"ח כוללת רשות אשפוז, רשות מזון, רשות
כוח אדם, רשות משק. עוול גדול נעשה למל"ח. בגלל נושא התחבורה, שהיו
בו בעיות וחוסר יעילות, נזרק הרבה בוז על מל"ח כולו. העובדה היא
שמל"ח פעל בצורה טובה בכל הנושאים. השירותים פעלו יפה והתאימו
עצמם להתפתחויות שהיו. בנושא התחבורה לא רק שצריך לעשות בדיקה,
אלא כבר עושים בדיקות ומפיקים לקחים בתוך מל"ח ותהיינה הצעות לשנוי
כל המערך. דעתי היא, שהדרך היחידה להגיע למערך תחבורה יעיל היא,
להשתמש במערך הקיים. אם ישארו במשק האזרחי 70-80% מהמשאיות, מל"ח
יצטרך לדאוג לגישור על פני ה-20-30% ולוודא שבתחומים החיוניים
לא תהיינה תקלות. אבל אלה הם השולים.

ב-1.3.74 תחדל רשות מל"ח לפעול. היום
המצב בתחבורה הוא פחות אקוטי, כי הצבא שיחרר יותר משאיות. מ-1 במרס
לא יפעל מערך זה יותר. לצערי ההפסד אינו מסתכם ב-9 מליון לירות.
את הסכום המדויק נדע כאשר יסוכמו החשבונות.

אשר להפעלת מכוניות שכורות מחו"ל, אני
רוצה להקדים ולומר שלמדתי מחבר הכנסת בדר שהוצאות מלחמה הן בזבוז.
האם אני מצטט נכון?

א. גפני:

הנושא השני של משאיות שכורות, גם הוא אינו מסחרי ויש בו הפסד של 5 מליון לירות. ההפסד נובע מההסדר שנעשה. הייתה החלבטות בנושא זה שהובא לוועדת שרים לענייני כלכלה, שהעבירה אותו לבדיקה לוועדת שרים מיוחדת. כאשר הופיעו הגורמים השונים והצביעו על החשש שמפעלים יתחילו להסגר בגלל קשיי הובלה מהנמל, הזריע לא תתבצע בגלל אי הובלת זרעים ויש בעייה של הובלת פרי הדר, נעשו כמה דברים: האחד - הוזמנו 2500 משאיות בחו"ל. הבאת 2500 משאיות, כאשר היבוא השנתי הוא פחות מ-1000 משאיות, ופיזורן בשוק תוך רצון שייקלטו בשוק, זה איננו דבר שמסתדר בין-יום. בינתיים חלק גדול מ-2500 משאיות נכנס למערכת, כאשר ההפסד למדינה הוא מינימלי. נראה זאת בסעיף אחר.

ח. קורפו:

אלו הן המשאיות שסתמו את הנמל?

א. גפני:

מה היו אומרים אם לא היינו מזמינים 2500 משאיות ומה היו אומרים אם כל המשאיות היו עוברות למל"ח? לאחר לבטים קשים החליטה הממשלה שלא למסור את המשאיות למל"ח. השתדלנו לפזר את המשאיות בין כל הגורמים, ורק חלק קטן נרכש על ידי מפעלי תובלה.

אני חייב לציין פעולתו של שר האוצר בענין הזמנת המשאיות, פעולה שהייתי עד לה. כאשר אמרו שדרושות 2500 משאיות, בעולם אפשר היה להשיג 100-200 משאיות, כי יש מחסור במשאיות בעולם. ישב שר האוצר ותוך 24 שעות, על ידי קשר ישיר לנשיא "פורד" ונשיאי חברות אחרות, חברות בגרמניה, ארצות הברית, אנגליה, צרפת שוודיה, הצליח להשיג את המשאיות. בכל מקום היה ידיד לישראל, אם נשיא החברה או סגן נשיא החברה. הוצאו מכוניות מהלייך, שהיו מיועדות ללקוחות, והובלו לאניות בנמלים כדי להעבירן לישראל. וכך הגיעו 2500 משאיות. אבל הרכבת הארגזים והסדורים הכרוכים בכך, אורכים זמן. לכך בקשו הצעות לשכירת משאיות בעולם. ההצעה הראשונה באה מהולנד וראו בה מחווה ידידות לישראל. כאשר אני ראיתי את המספרים, נעשה לי רע ממחווה ידידות זה. רק כתוצאה מכך ששר האוצר התנגד בכל תוקף, בוועדת השרים, לקבלת הצעה זו. הסכימו המציעים להפחית 2,5 מליון ל"י ורק אז אושרה העסקה. לפי המחיר הראשוני היה צריך להיות הפסד של 7,5 מליון ל"י. ונותר הפסד של 5 מליון לירות.

אחרי שנעשתה העסקה עם ההולנדים הופיעו שתי חברות צרפתיות, או אחת צרפתית ואחת היטלקית, שהמחיר שלהן היה סביר יחסית עד כדי כך שהממשלה אינה מסבסדת אותן. במועצה לשיווק פרי הדר חתמה הסכם עם חברות אלו, והממשלה התחייבה לכסות רק מסים כפולים, במידה ויהיו כאלה, ונחנה ערבות פוליטית.

ע. אמוראי:

העסקות היו עם הממשלה?

א. גפני:

לא. רק העסקה עם ההולנדים נעשתה עם הממשלה, מתוך ידיעה שהעסקה תביא להפסד של 5 מליון לירות, והיא נעשתה כדי להבטיח הזרמה שוטפת של חמרי גלם מהנמלים.

ע. אמוראי:

מי טיפל בזה?

א. גפני:

משרד התחבורה. והדבר אושר על ידי ועדת שרים לענייני כלכלה, אחרי שועדה של 3 שרים בדקה אותו. המחיר של הצרפתים נראה סביר והם הופנו מייד למועצה לשיווק פרי הדר. היא חתמה אתם על הסכם ונושאת בכל הוצאות פרט למסים מיוחדים או נזקי מלחמה.

י. פלומיך:

מי שטיפל בנושא זה - ואם אני חושד בכשרים אני מבקש סליחה מראש - הוא עובד בשירות הצבור. האם נבדקה הטענה שבאותו זמן הציעה חברה גרמנית הצעה נמוכה ב-1000 מרקים?

א. גפני:

נכון שהאיש שעמד בראש מל"ח, דן אבידן, לא עזב את שירות המדינה מייד לאחר המלחמה. על כל פנים, כאיש האוצר, אני יכול לומר שזו היתה ההצעה היחידה שהובאה באותו זמן. רק הרבה יותר מאוחר היו הצעות אחרות.

י. פלומין:

היתה הצעה של חברה גרמנית. האיש הנוגע בדבר - - -

א. גפני:

ההצעה לא הובאה לפני הממשלה. אם יש טענה כזאת, צריך להפנותה למבקר המדינה.

א. אפרת:

אני עקבתי אחרי הנושא בתוקף היותי חבר המועצה הכלכלית העליונה. אני חושב שהאוצר עשה מאמצים עליונים לפתור בעיות בתקופה קשה. אבל יש דברים שצריך ללמוד מהם לקח. אני חושב שאנו צריכים להזמין את משרד התחבורה - אפילו יגזול הדבר שעה נוספת - להפקת לקחים בנושא זה ובשני תחומים: א. עסקת המשאיות; ב. רכישת משאיות על ידי גורמים בארץ.

היו"ר י. קרגמן:

אני מקבל את ההצעה. נזמין את משרד התחבורה.

א. שוסטק:

במה חדון ועדת הכלכלה? על מדיניות רכישת משאיות צריכה לדון ועדת הכלכלה ולא

ועדת הכספים.

היו"ר י. קרגמן:

לא נדון במדיניות מל"ח ובפעולותיה. נדון במדיניות לגבי רכישת משאיות.

ח. קורפו:

מהו הסעיף - מענקים והתזרים לתחבורה?

א. גפני:

קיימת בעייה של ענף התובלה שנפגע כתוצאה מהגיוס. יש כלי רכב שגוייסו עם נהגיהם ויש נהגים שלא גוייסו, והמשרדים נשאו בכל האובר הד. מצב זה נמשך 3-4 חדשים. לכך סוכם, לאחר דיון עם מועצת המשאיות, ולאחר שועדה של כלכלנים שמינה שר התחבורה עשתה את החשבונות של האובר הד, שינתן מענק של 6 מליון לירות. לגבי בעיות אחרות של ענף התחבורה ניתן סיוע של אשראי להון חוזר. לגבי ההפסד שנגרם על ידי החזקת המשרדים, סוכם על מענק של 6 מליון לירות.

א. שוסטק:

מדוע מכסים רק הוצאות של משרדי התובלה? מדוע לא יכסו הוצאות של מוסכים וסקטורים

אחרים?

א. גפני:

מטפלים בכל העניינים. אנו מטפלים עכשיו בענף התיירות, שיש בו בעיות גדולות. אי אפשר להשוות ענף המשאיות לענפים אחרים. זה הענף היחיד שבו גוייסו 80 אחוז מכלי הרכב. ברוב הענפים האחרים גוייסו 20 אחוז מכוח האדם והענפים פעלו ב-60%-80%-90% והיו להם הכנסות.

באשר למגוייסיים, יש טיפול לפי חוק החייל המשוחרר, ונתנו הלוואות של 45 מליון לירות לעצמאיים. אבל בענף התובלה היו בעיות מעבר לזה, כי כלי העבודה נלקחו והמשרדים נשארו; כלומר המשרדים פעלו והיו להם הוצאות ולא היו הכנסות. תעריף שהוא מקבל כמגוייס מחושב על פי ההוצאות של הנהג עם המשאית פרופר, ואין בזה שום דבר להוצאות המשרדים. המשרדים נשארו בלי הכלים. לא ניתן להם מענק מלא. נאמר שחצי הם צריכים לספוג, אבל חצי קבלו מענק. זה השיקול. אני מניח אותו לפניכם. אני חושב שהוא שיקול נכון.

ח. קורפן:

אני חושב שזה דבר חמור מאוד. פחות מכל יש הוצאות למשרדי תובלה. כל מפעל יש לו

הרבה יותר הוצאות.

א. גפני:

אבל הוא מיצר.

ח. קורפן:

משרד תובלה כל ההוצאות שלו הן פקידה, טלפון ואולי מנהל. על המכוננית שגוייסו הוא מקבל תשלום. נשארו לו 20 אחוז מהמכונניות. הוא הרוויח עליהן פי 2 מאשר הרוויח קודם. אינני רואה כל הצדקה לתת מענק זה למשרדי התובלה.

א. גפני:

אפשר להביא את הדו"ח של הכלכלנים שבדקו את הנושא.

א. שוסטק:

אני רואה את הדבר כחמור לא לגופו אלא כפתח לתביעות שהמדינה לא תצא מהן. איזה בית מלאכה שכל עובדיו גוייסו, לא היו לו אובר-הד? מה אנו אומרים לבעל בית מלאכה זה? הצבא משלם למגוייסים; אתה נמצא במצב קשה, היו לך נזקים, המדינה באה לעזרתך על ידי הלוואות. אם נאשר מענק זה, מדוע לא יבואו ענפים אחרים בחביעה כזאת?

י. פלומין:

הפעם אני חייב כאיש האופוזיציה להגן על הממשלה. הייתי שמח אילו היה ניתן אותו טיפול לענפים אחרים. לגבי ענף התובלה, אני חושב שמחן המענק מוצדק. כאשר מדובר על הוצאות משרדי התובלה, אין המדובר בהוצאות טלפון ומזכירה, אלא בהוצאות מימון רכישת המשאיות. הצבא אינו מביא זאת בחשבון. השבתת הכלים בתקופת המלחמה מצדיקה את המענק. התרעומת שלי היא שהמענק ניתן רק לענף התובלה.

א. גפני:

אלינו הגיעו תביעות ענף זה וענף התיירות. המצב בשני ענפים אלה הוא אקוטי. יתכן שבמשך הזמן יגיעו תביעות נוספות. אני חושב שגם לגבי ענף התיירות, הגישה תהיה לפתור את הבעייה בחלקה על ידי הון חוזר ובחלקה על ידי המענק. יש מחשבה לתת מענק-נופש לחיילים משוחררים שיצאו לנופש בבתי מלון.

בית מלאכה שלא יכול היה לפעול בתקופת המלחמה - והטענה היא הפוכה, שבתי המלאכה עבדו ואלה שהיו מגוייסים הפסידו לקוחות - יפנה למשרד המסחר והתעשייה.

ע. אמורי:

אם הוחלט על מענק, הוא צריך להנתן לפי קריטריון כולל.

הי"ר י. קרגמן:

אנחנו קבלנו חוק בדבר הלוואות, מענקים וערבויות עבור נזקים שהיו. קבענו שלגבי מענקים תהיינה תקנות באישור ועדת הכספים. בתקנות אלו ייקבעו הקריטריונים.

א. גפני:

אין זה נוגע לאלה שגוייסו אלא לאלה שלא קוייסו.

הי"ר י. קרגמן:

גם אם זה לא נעשה על פי חוק החייל המשוחרר, צריך לקבוע קריטריונים אחידים.

י. בדר:

אני מבין שנוסף למענק ניתן למשרדי התובלה אשראי של 3 מליון לירות להון חוזר. מה הם

תנאי אשראי זה?

אשראי ברבית של 16.5% למחצית השנה.

א. גפני:

אשראי בתנאים כאלה איננו דבר קטן.
לשיקום בתי מלאכה ועצמאיים הקצתה הממשלה

י. בדר:

10 מליון לירות.

עכשו הוגדל הסכום ל-60 מליון לירות.

א. גפני:

משרד התחבורה דואג יפה למשרדי התובלה,
הרבה יותר מאשר דואג משרד המסחר והתעשיה

י. בדר:

לבעלי מלאכה ועצמאיים.

בדברי ההסבר נאמר, שבכדי לעבור לשיטת
הפעלה מסחרית נמסרה התובלה ל-42 משרדי תובלה. האם נשלחו למשרדים
אלה פקידי ממשלה,

כז.

א. גפני:

אם כך זהו סקנדל.

י. בדר:

החלטנו להזמין את שר התחבורה לדיון בנושא
זה. על כך אני מציע שלא נכנס עתה לדיון זה.

היו"ר י. קרגמן:

לדעתי, אין ענף במשק שנכנס למשבר כמו ענף
התובלה.

א. גפני:

באשר לעצמאיים, עוד לפני שאושרו התקנות,
הופעלה קרן משותפת לבנק ישראל ולממשלה, ועד היום חילקה קרן
זו 45 מליון לירות ליותר מ-6000 עצמאיים בתנאים של 11% רבית ללא הצמדה
לשנתיים. בעקבות טענות שהושמעו, הקטנו מספר הערבים שנדרשו והעלינו
את תקרת הסכום והגדלנו אותו לפי מספר העובדים במפעל.

נוסף לכך תהיינה קרנות שיקום מיוחדות
של משרד המסחר והתעשיה ומשרד החקלאות לגבי עצמאיים שבמסגרת טיפולם.

המשך הדיון בהצעת התקציב (מס' 3) לשנת
הכספים 1973 בישיבה הבאה.

היו"ר י. קרגמן:

ישיבה זו נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00